

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH
(SZTAB GENERALNY)

879452
Warszawa, dn. 7. sierpnia 1922 r.

Tajne

Oddział II.

DO

Nr 20910 /II. Inf/II/C.

GENERALNEJ ADJUTANTURY NACZELNEGO WODZA

Szt.Gen.tel.21.

ADJUTANTURA GENERALNA
NACZELNEGO WODZA
L. dz. 879452
Wpłynęło dn. 16. VIII 1922 roku
Wyszło dn. 1922 roku
Załączników

W W a r s z a w i e.

Rozp
Z rozkazu Szefa Sztabu Generalnego przedkładam do wiadomości odpis raportu Attache Wojskowego w Estonji Nr. 978/22 z dn. 18. lipca 1922. r.

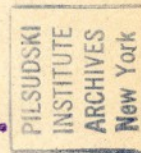
1 załącznik:

Otrzymują:
Minister Spr. Wojsk.
Szef Szt. Gen.
Gen. Adjut.

Szef Oddz. II. Szt. Gen.:

MATUSZEWSKI

Ppłk. p.d. Szt. Gen.

Rewel, d. 18 lipca 1922 roku.

ATTACHE WOJSKOWY
przy
POSELSTWIE POLSKIM
w ESTONJI.

978/22

D o

Ministerstwa Spraw Wojskowych
Odd. II. Sztab Generalny.

W W a r s z a w i e .

Minister spraw zagranicznych
Piip o stosunkach z Rosją i
propozycji sow. w sprawie ogra-
niczenia zbrojeń.

Minister Spraw Zagranicznych, p. Piip, w rozmowie z przedsta-
wicielami prasy w pierwszych dniach b.m. i w rozmowie z korespondentem
Waba Maa 8 b.m., poruszył sprawę stosunków estońsko-rosyjskich.

Zdaniem p. Piipa, konferencja Genuńska, nie dając tych rezultatów,
jakich po niej oczekiwano, zagwarantowała jednak utrzymanie pokoju przez
rok bieżący.

Omawiając konferencję w Hadze, p. Piip, uważając za przedwczesne uprze-
dzanie możliwych wyników jej, zaznacza jednak, że Rosja sow. dotychczas nie
zdradziła jeszcze chęci porzucenia nieprzejednanej postawy, jaką zajęła
w Genui.

Ostateczne uregulowanie stosunków estońsko-rosyjskich pozostaje w
ściśłym związku z międzynarodowym rozwojem zagadnienia rosyjskiego. Jak
wiadomo, w dziedzinie wzajemnych stosunków z Rosją posiadamy cały szereg
spraw, dotychczas nierozstrzygniętych, które jednak zostaną od razu załat-
wione, z chwilą wyjaśnienia stosunku do Rosji innych państw Europejskich.
Do spraw takich należy odnieść zagadnienia praw majątkowych obywateli
naszych w Rosji, zagadnienia o t. zw. majątkach nacjonalizowanych, oraz o
rekompensacie za ewakuowane pieniądze i papiery procentowe, wzięte na
przechowanie przez skarb państwa.

Prace komisji mieszanej napotykały na stałe trudności, wobec braku
restrzygnięcia spraw powyższych, co stało się powodem, że dotychczas w
tym kierunku niczego jeszcze nie dokonano. Co się zaś tyczy koncesji leś-
nych, to najwidoczniej rząd sowiecki decyzję w tych sprawach odkłada do
chwili ostatecznego określenia stosunku swego do Europy zachodniej. Po-
dobną pozycję w stosunku do Rosji sowieckiej zachowujemy również my.

W obecnej chwili stosunek nasz do Rosji opiera się na następujących
zasadach: w stosunkach politycznych, nie godząc się na żadne ustępstwa,

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE

562

w związku z obroną naszej samodzielności i honoru narodowego - okazywał Rosji sow. jaknajdalej idącą współpracę w zakresie gospodarczym, pozbawiając ją tym samym jakichkolwiek dowodów gospodarczych, przemawiających na niekorzyść naszej samodzielności.

Ze strony sowieckiej dała się również zauważyć dążność współpracy w zakresie gospodarczym, wobec czego uniknięto wszelkich możliwych konfliktów; odwrotnie nawet stosunki gospodarcze, a w ~~1~~ pierwszym rządzie tranzyt handlowy rozwijają się pomyślnie. Próby władz sowieckich wyzyskania w stosunkach gospodarczych elementów politycznych, napotkały z naszej strony na jaknajbardziej energiczny opór i należy przypuszczać, że i w przyszłości nastąpiłoby to samo.

Nasze stosunki polityczne z Rosją są do pewnego stopnia naprężone, a główną przyczyną tego jest opór, jaki okazujemy wszelkim próbom podporządkowania nas Rosji, lub co najmniej wciągnięcia nas w sferę wpływów bolszewickich, przy pomocy znajdujących się pod wpływem III-ciej Międzynarodówki organizacji i wywiadu. Tym też należy tłumaczyć aresztowania członków naszego przedstawicielstwa i oskarżenia ich o szpiegostwo.

Z wymiany not i z toku ustnych pertraktacji wyjaśniono, że rząd sowiecki nie uznaje nietykalności członków naszego przedstawicielstwa i skłonny jest zrzec się nietykalności swych przedstawicieli.

W sprawie zbliżenia państw bałtyckich daje się zauważyć pewien zastrój, wywołany fińskim przesileniem rządowym, zjawisko to jest jednak przejściowe i należy oczekiwać, że uzgodniona działalność państw bałtyckich, uwarunkowana realnymi celami, rozwinię się, mimo wszelkie umowy.

Omawiając sprawę propozycji sowieckiej, dotyczącej zmniejszenia sił zbrojnych, minister Piip zauważył, że odpowiedź estońska, przesłana Moskwie, wyraża zasadniczą zgodę i prosi o zakomunikowanie Estonji szczegółów propozycji. Inne państwa bałtyckie oświadczyły również swą zasadniczą zgodę.

Estonja, zarówno jak i reszta państw bałtyckich, nie może zgodzić się na proporcjonalne zmniejszenie swych sił zbrojnych, gdyż armja nasza zmniejszoną już została do etatu pokojowego, gdy tymczasem Rosja posiada jeszcze armję o charakterze stanu wojennego.

Co się tyczy uzgodnionego wystąpienia, w tej sprawie, państw bałtyc-

kich, to pożądane jest zwołanie konferencji wstępnej, do której poczyniono już odpowiednie kroki.

Sprawa rozbrojenia była swego czasu podjęta na konferencji w Rydze, to też obecna w tej sprawie inicjatywę sowiecką należy traktować przychylnie.

Abtammoria

M a j o r

Attaché Wojskowy przy P.P. w Estonji.